

Нова српска политичка мисао

[Коментар дана](#)

Корона у круни европске солидарности или о једној "папирнатој" бајци

Мирослав Јовановић
недеља, 29. март 2020.

Др Владета Јеротић, један од најумнијих Срба, често нас је подсећао и у својим предавањима и у својим књигама о значајним благотворним дејствима болести на понашање и живот људи. Болест треба схватити по Јеротићу као озбиљан сигнал, као знак да нешто озбиљно није у реду са болесником и да је потребно да дође до промене у понашању: рецимо да престане да једе слатко или да прекине да пуши или да се лечи од алкохола. Истовремено болест помаже и у чишћењу телефонског именика јер болест често покаже ко је пријатељ, а ко 'пријатељ'. Слично је и у друштву јер се на муци познају јунаци.

Темељ интеграције^[1] у западној Европи је спречавање рата уз помоћ економске интеграције. Потка наведене замисли и процеса је солидарност између држава. Све се то релативно успешно одвијало у Европској Унији (ЕУ) кад је било економског напретка. У недавној финансијској кризи и сада у кризи проузрокованој корона вирусом није требало загревати много ЕУ солидарност, а да се плитко испод површине појави утвара себичности^[2]. Због чега?

ЕУ нема ни обдареног вођу, а ни способности које могу да јој помогну да се снађе у садашњој тешкој кризи. Немачка, као један од најзначајнијих светских произвођача медицинског материјала и опреме декретом је забранила извоз наведене робе иностранству укључујући и партере у ЕУ^[3]. Италија је земља која је снажно погођена болешћу проузрокованом корона

вирусом, остала је да се сналази сама како зна и уме. Ипак, значајна помоћ и солидарност стигла је Италији из Русије[4] и из комунистичке Кине[5] и са Кубе[6].

Занимљиво је да девет држава чланица ЕУ није дозволило прелет руским авионима који су носили преко потребну и хитну помоћ Италији чије је здравство пало на колена. Толико о солидарности у ЕУ са великом земљом оснивачем ЕУ[7]. Русија је ипак допремила значајну помоћ Италији укључујући и лекаре заобилазним летом који је беспотребно био неколико пута дужи од разумног и потребног. Овакав неприкладан и подмукли приступ солидарности са земљом у којој је умирало на стотине људи сваког дана отвара очи другима у ЕУ, али и ван ње. Шта даље очекивати од ЕУ на путу приступања? Али оваква матрица подмуклог, бездушног и саможивог понашања Западу није ништа ново.

Сетимо се само смрти 12 невиних беба 1992. у Бања Луци када је због немогућности копненог превоза био забрањен лет из Београда којим је требало да буде донет спасоносни кисеоник.

Србија је примила извесну новчану помоћ са Запада из Норвешке и из ЕУ (највећим делом прерасподела раније одобрених фондова). Поклону се не гледа у зубе иако су и Норвешка и многе земље ЕУ темељно и жестоко бомбардовале Србију 1999. Међутим, сада новац не значи много. Оно што нешто значи у овом тренутку, то је медицинска роба, а Запад неће да је прода ни унутар ЕУ, а ни земљама кандидатима. Због тога је важно имати одређене капацитете за производњу врло важних производа 'код куће' (квасац, основни лекови, завоји, игле), иначе постоји ризик излагања уценама јер се, како видимо, бројним 'пријатељима' и стратешким партнерима не може веровати у кризним временима.

Криза изазвана корона вирусом оставиће дубоке последице на функционисање ЕУ. Оштра и често неразумна политика стезања кајша унутар лоше склепане еврозоне (против свих искустава и предлога економске теорије)^[8] заснована је на Пакту стабилности који оштро ограничава јавно задуживање и потрошњу. У овако тешком и ванредном стању када се здравствени системи напињу до крајњих граница, када на хиљаде људи умире сваког дана, када је ограничено кретање људи и када јавне службе и предузећа не раде или запослени раде од куће, државама су потребна средства због очувања друштва, па се државе не базирају на правила и безобзирно крше монетарне законе еврозоне који су у коми.

Кamate на немачке и италијанске државне обвезнице се разликују. Италија представља већи ризик што указује на разједињавање јединственог монетарног простора еврозоне. Европска централна банка (ЕЦБ) намерава да до краја текуће године купи кроз квантитативно попуштање по 100 милијарди евра државних обвезница сваког месеца. Без обзира на акцију ЕЦБ одговор на кризу проузроковану корона вирусом је био националан. Подела ризика и солидарност у еврозони је пала на ниске гране. Немачка, рецимо, оснива фонд од 500 милијарди евра за помоћ домаћим предузећима погођеним корона кризом^[9]. То је потпуни раскид са строгим политиком чврстог буџета за коју се Немачка залагала током протеклих деценија у еврозони. Таква и сличне политике оличавају нефункционалност еврозоне и доводе у сумњу њену будућност.

Границе унутар ЕУ се затварају, слављени Шенгенски споразум више не постоји у пракси, економска активност је скоро у слободном паду, рецесија је почела, ограничава се трговина унутар ЕУ, нема туризма ни разних врста транспорта, умире на хиљаде људи дневно, монетарна правила се не поштују, долази до балканизације унутар ЕУ, а истинско проширење ЕУ нико озбиљан више не спомиње. Милиони миграната и освајача из исламског света су на вратима ЕУ. Целокупна европска интеграција и солидарност је у шоку због огромних ризика и проблема^[10]. Све ово иде на руку растућим снагама унутар ЕУ које су сумњичаве и које су отворено против ЕУ јер је невољно партнерство у ЕУ неodrживо.

Шта Србија може да научи из свега тога? ЕУ је у невиђеној кризи која може да доведе у питање њен опстанак: рецесија, усахнула солидарност, распад Шенгена, нефункционална еврозона, бег Британије, немогућност интеграције великог броја постојећих имиграната, навала економских миграната и освајача из муслиманског света, непостојање јединствене ни унутрашње (помоћ Италији и одговор на пандемију изазвану вирусом корона), а ни спољне политике (признање независности Косова и Метохије) итд. Србија сада има још већу неизвесност да ли ће икада да приступи ЕУ и велику извесност да ће ЕУ да натовари Србији на грбачу неупотребљиве, опасне и ризичне садашње и будуће мигранте. Оваква ЕУ заиста за Србију није алтернатива.

Да ли Србија и убудуће треба да 'штимује' државне тендере тако да искључи понуђаче из Кине и буде отворена само према понуђачима из ЕУ? Београду треба скупозени метро. То је озбиљан пројекат који везује бар за наредних 30 година. Ко има историју санкција према Србији? И на крају, како је недавно изјавио председник Србије Александар Вучић, ЕУ је 'бајка на папиру'^[11].

Аутор је редовни члан Матице српске

^[1] Preambula Rimskog ugovora.

^[2] Kada se Nemački kancelar, Angela Merkel, obratila domaćoj javnosti na vanrednoj konferenciji u vezi sa krizom, 'ona nije spomenula EU niti jednom'. G. Rachman, 'Nationalism is a side effect of coronavirus', Financial Times, 23.03.2020.

^[3] 'Coronavirus: Germany bans export of medical protective equipment', The Brussels Times, 04.03.2020.

<https://www.brusselstimes.com/belgium/98438/coronavirus-germany-bans-export-of-medical-protective-equipment/>

[4] "Dalla Russia con amore": nel team di medici destinato a Bergamo anche militari russi esperti in guerra batteriologica', TGCOM24, 26.03.2020.
https://www.tgcom24.mediaset.it/cronaca/dalla-russia-con-amore-nel-team-di-medici-destinato-a-bergamo-anche-militari-russi-esperti-in-guerra-batteriologica_16573710-202002a.shtml

[5] E. Sylvers and B. Pancevski, 'Chinese Doctors and Supplies Arrive in Italy', The Wall Street Journal, 18.03.2020.
<https://www.wsj.com/articles/chinese-doctors-and-supplies-arrive-in-italy-11584564673>

[6] 'Cuban doctors arrive in Italy', ANSA, 23.03.2020.
http://www.ansa.it/english/news/world/2020/03/23/cuban-doctors-arrive-in-italy_cec855b6-8f24-4eb4-a4d7-fc4ff5dd2744.htm

[7] P. Antonopoulos, 'Poland Sabotages Russian Coronavirus Relief Efforts for Italy', Global Research, 25.05.2020.
<https://www.globalresearch.ca/poland-sabotages-russian-coronavirus-relief-efforts-italy/5707472>

[8] M. Jovanović, 'The slow motion train crash of the eurozone monetary alchemy', *St Petersburg University Journal of Economic Studies*, vol. 35, issue 3, 2019, pp. 360–396. <http://ssrn.com/abstract=3499667>

[9] G. Chazan, 'Germany tears up fiscal rule book to counter coronavirus pandemic, Financial Times, 21.03.2020.

[10] G. Fortuna, 'The Brief – Europe in a coma', EURACTIV, 20.03.2020.
<https://www.euractiv.com/section/politics/news/the-brief-europe-in-a-coma/>

[11] 'Predsednik Vučić rekao istinu o EU - ona je bajkanapapiru', B92, 21.03.2020.
https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2020&mm=03&dd=21&nav_category=11&nav_id=1668487

<http://www.nspm.rs/komentar-dana/korona-u-kruni-evropske-solidarnosti-ili-toliko-o-papirnatij-bajci.html>